

ORTODOKSISUUTTA MIKKELISSÄ JA YLIENKELI MIKAELIN KIRKKO

Amerikkalainen emigranttiteologi professori Georges Florovsky toteaa: “Kristinusko on liturginen uskonto. Kirkko on ennen kaikkea jumalanpalvelusyhteisö. Jumalanpalvelus on ensin, oppi ja moraali vasta sitten. Ortodoksisuutta leimaa voimakas mystiikan traditio. Siksi ortodoksista kirkkoa on vaikea oppia tuntemaan vain kirjoista. Sen ymmärtämiseksi on tutustuttava liturgiaan ja mystiikkaan seuraten Filippoksen sanoja Natanaelille: “Tule, niin näet (Joh 1:46).”

Vuonna 1838 perustetun Mikkelin kaupungin suojeluspyhimyksenä on keskiajalta saakka toiminut Ylienkeleli Mikael. Onko tämä kirkon ja kaupungin suojelijan lähtökohtana 1200 ja 1300- luvulla alueella vaikuttanut ortodoksinen Savilahden pogosta? Sitä ei tarkkaan tiedetä. Tiedetään kolme asiaa.

1. Pähkinäsaaren rauhansopimuksessa vuonna 1323 “Suuriruhtinas Juri antoi novgorodilaisten kanssa kolme pogostaa rakkauden merkiksi (Ruotsin kuningas Magnukselle) Savilahden, Jääsken ja Äyräpään, karjalaisia pogostoja”.
2. Vuonna 1329 Ruotsin kuningas Maunu Eerikinpoika järjesti kirkollisen veronmaksun Savilahdessa samalle perustalle kuin Hämeessä. Apostoli Bartholomeuksen päivän aattona 23.8. päivätyssä kirjeessään hän määräsi Savilahden seurakunnan asukkaita maksamaan kymmenysverot yhtä kuuliaisesti kuin tekevät hämäläiset. Määräyksen seurauksena suurin osa karjalaisista muutti Mikkelistä Juvan Remojärvelle ja Pieksämäen Pyhittyyn.
3. Tätä ortodoksista historiallista vaihetta kunnioittamaan on Visulahdessa olevan kalmiston yhteyteen pystytetty muistokivi ja rakennettu Saimaan rantaan Karjalan tsasouna Lions Club Mikkeli-Savilahden toimesta.

Mikkelissä toimi venäläisen tarkk ´ ampujarykmentin tarpeisiin vuonna 1908 valmistunut Suurmartyyri Georgios Voittajan muistolle pyhitetty kirkko. Joulukuussa 1917 venäläisten joukkojen poistuttua kaupungista kirkko jäi vaille valvontaa ja rapistui. Vuonna 1922 Opetusministeriö myi viisi kirkon kelloa neljälle luterilaiselle seurakunnalle: Pertunmaa, Padasjoki, Aitolahti ja Kanneljärvi. Yksi kello jäi Mikkeliin ja on tällä hetkellä Visulahden tsasounassa. Mikkelin ortodoksiselta kirkonmäeltä

löytyvät sisääntulon portteina kunnostetut sotilaskirkon alttarin kaiteet. Sotilaskirkko purettiin vuonna 1958.

Oli luonnollista, että vuonna 1950 perustetun Mikkelin ortodoksisen seurakunnan pääkirkko omistettaisiin Ylienkelel Mikaelin muistolle. Kirkon suunnitteli arkkitehti Ilmari Ahonen. Kirkon vihkiäisjuhla vietettiin 8.6.1958. Kirkon vihkimisen papiston avustamana suoritti sodan jälkeisen historian merkittävin rukouksen, mystiikan ja liturgisen ajattelun edelläkävijä Arkkipiispa Paavali. Vihkiäistilaisuudessa seurakunnan ensimmäinen kirkkoherra Aleksanteri Gaurilow piti vaikuttavan tervetulo puheen.

“Uusi kirkkomme on rakennettu kalliolle. Moni meistä on elämänsä aikana seisonut jossakin vanhassa kirkossa ja ajatellut, että jospa nuo vanhat kirkonseinät, holvit ja maalaukset osaisivat kertoa niistä monista rukouksellista huokauksista, surun ja ilon kyynelistä - ihmisistä, jotka ovat hiljentyneet Kaikkivaltiaan edessä. Ihminen tarvitsee hengellisen elämän tueksi oman kirkon, sillä niin kuin suitsutussavu temppelissä kohoaa kohti korkeuksia, samoin ihmisen mieli Herran temppelissä herkistyy rukouksin kohoamaan Jumalan hengen korkeuksiin, iäisyden maahan.”

Ylienkelel Mikaelin kirkko palveli Mikkelin ortodoksista seurakuntaa pääkirkkona vuodesta 1958 vuoteen 2017, jolloin Mikkelin ja Varkauden ortodoksiset seurakunnat yhdistyivät Saimaan ortodoksiseksi seurakunnaksi.

Seurakunnan kirkkoherroina ehtivät tuona aikana toimia seuraavat esimiehet.

Aleksanteri Gaurilow (1950-1967)

Olavi Jokio (1967-1983)

Pekka Jyrkinen (1983-1989)

Johannes Parviainen (1989-1991)

Andreas Larikka (1991-1996)

Markku Toivanen (1996-2005)

Johannes Hättinen (2005-2016)

Saimaan ortodoksisen seurakunnan pappeina palvelevat tällä hetkellä kirkkoherra Bogdan Grosu ja pastori Mikko Mentu.

Kohta 70 vuotta täyttävällä Ylienkelel Mikaelin kirkolla on ollut vaiherikas historia. 1980-luvun lopulla kirkko sai merkittävän testamenttilahjoituksen kirkon kaunistamiseksi. Näillä varoilla toteutettiin ikonostaasin uusiminen. Ikonitaitelija Petros Sasaki suunnitteli hankkeen, maalaisi uudet ikonit ja alttarin seinämaalaukset. Puuseppämestari Martti Lehtoaho teki vaahterasta kauniin ikonostaasin.

Vuonna 2018 tapahtuneen alttarin tulipalon, savu- ja vesivahinkojen johdosta uusittiin paljon kirkon liturgista esineistöä ja tekstiilejä. Seinämaalaukset saivat uuden alun, kun metropoliitta Arseni ja ikonitaitelija Jyrki Pouta aloittivat vuonna 2020 niillä kirkon kaunistamisen.

Ylienkelel Mikaelin kirkko tarjoaa meille juuret ja siivet sekä rakkautta avartaa itseään oman ja muiden hengellisen kasvun ravitsemiseksi.